

ombudsman
veřejný ochránce práv

dětský ombudsman
ochránce práv dětí

Č. j.: KVOP-40911/2026/S

Zpráva veřejné ochránkyně práv a ochránce práv dětí o činnosti za 2. čtvrtletí roku 2026

Informujeme Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky o své činnosti podle § 24 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 1c odst. 1 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí.

A. Ombudsmanka	5
A.1 Úvodní slovo ombudsmanky	5
A.2 Přehled o činnosti ombudsmanky.....	5
A.2.1 Činnost ombudsmanky v číslech	5
A.2.2 Konference, kulaté stoly a školení	7
A.2.3 Mezinárodní spolupráce.....	7
A.3 Zvláštní oprávnění ombudsmanky	8
A.3.1 Legislativní doporučení a připomínková řízení	8
A.3.2 Řízení před Ústavním soudem	12
A.4 Ochrana a prosazování základních práv a svobod	13
A.4.1 Výběr lidskoprávních témat	13
A.4.2 Příprava na sběr nominací do poradních orgánů.....	13
A.4.3 Mezinárodní spolupráce.....	13
A.4.4 Ostatní spolupráce	14
A.4.5 Konference, kulaté stoly a školení	15
A.5 Vyřizování podnětů a jiná šetření postupu úřadů	15
A.5.1 Chybný postup ČSSZ připravil seniora o stovky tisíc korun. Po našem zásahu mu doplatila téměř 900 tisíc Kč (sp. zn. 5274/2025/VOP).....	15
A.5.2 Obec ustoupila, manželé se dočkali vody z vodovodu (sp. zn. 7307/2024/VOP)	16
A.5.3 Přiměli jsme zdravotní pojišťovnu opravit potvrzení pro příspěvek na mobilitu (sp. zn. 2675/2026/VOP).....	16
A.5.4 Přiměli jsme Policii České republiky, aby se zabývala podmínkami prodeje bezdýmného střílného prachu (sp. zn. 1744/2026/VOP)	16
A.5.5 Přispěli jsme k větší ochraně zdraví při odstraňování azbestu ze staveb (sp. zn. 12/2024/SZD).....	17
A.5.6 Nahlédli jsme pod pokličku dětského domova a místo nezvládnuté krize jsme našli cestu za bezpečnějším prostředím (sp. zn. 4077/2025/VOP) 17	
A.6 Návštěvy zařízení a sledování vyhoštění.....	18
A.6.1 Systematické návštěvy a sledování vyhoštění	18
A.6.2 Dětský domov Dolní Čermná ukazuje, jak řešit náročné situace citlivě a odborně (sp. zn. 20/2025/NZ)	19
A.6.3 Usilujeme o přesun dětí z nevhodného prostředí Dětského domova Velké Hraletice (sp. zn. 41/2024/NZ)	19
A.6.4 Chceme férovější pravidla ve věznicích (sp. zn. 6/2024/NZ)	19

A.6.5	Neregistrovaná zařízení sociálních služeb představují riziko špatného zacházení pro klienty.....	20
A.6.6	Nový mandát – monitorování prvotního prověřování cizinců	20
A.6.7	Ochranné léčení potřebuje jasnější pravidla.....	21
A.7	Prosazování práva na rovné zacházení a na volný pohyb občanů EU	21
A.7.1	Potvrdili jsme ženě její podezření, že výpověď dohody o provedení práce kvůli těhotenství je diskriminační (sp. zn. 6162/2024/VOP).....	22
A.7.2	Upozornili jsme divadlo, že jeho online prodej vstupenek je diskriminační vůči lidem s postižením (sp. zn. 6479/2025/VOP)	22
A.7.3	Zabývali jsme se případem muže, který si kvůli místu narození nemohl zřídit bankovní účet na dálku (sp. zn. 815/2025/VOP)	23
A.7.4	Zaměstnavatel diskriminoval matku po návratu z rodičovské dovolené (sp. zn. 2866/2025/VOP).....	23
A.7.5	Lázně diskriminovaly ženu s postižením, když omezily přístup jejího asistenčního psa (sp. zn. 344/2025/VOP)	23
A.7.6	Výzkum	24
A.7.7	Zásadní pracovní jednání.....	24
A.7.8	Osvěta.....	25
A.7.9	Konference, kulaté stoly a školení	25
A.7.10	Mezinárodní spolupráce.....	26
A.8	Ochrana a prosazování práv lidí se zdravotním postižením	27
A.8.1	Konference, kulaté stoly a školení	28
A.8.2	Návštěvy zařízení.....	28
B.	Dětský ombudsman	29
B.1	Činnost dětského ombudsmana v číslech.....	29
B.2	Zvláštní oprávnění dětského ombudsmana	31
B.2.1	Legislativní doporučení a připomínková řízení	31
B.2.2	Řízení před Ústavním soudem	35
B.2.3	Řízení před soudem ve věci dítěte	35
B.3	Ochrana a prosazování práv dítěte	35
B.3.1	Výběr členů a první setkání poradního orgánu dětského ombudsmana..	35
B.3.2	Výzkum	35
B.3.3	Mezinárodní spolupráce.....	36
B.3.4	Ostatní spolupráce	36
B.3.5	Konference, kulaté stoly a školení	37

B.3.6	Osvěta.....	37
B.4	Vyřizování podnětů a jiná šetření postupu úřadů a jiných subjektů	38
B.4.1	OSPOD měl vážné podezření na týrání dítěte a správně tak navrhl dočasnou péči pěstounů (sp. zn. 691/2025/DO)	38
B.4.2	OSPOD podcenil riziko domácího násilí v rodině a děti vyhodnotil jako ohrožené až po napadení ročního miminka (sp. zn. 66/2025/DO).....	38
B.4.3	Rodina ze stanu má domov a buduje nový život. Prověřili jsme postup OSPOD a našli příkladnou souhru úřadů (sp. zn. 371/2026/DO)	39
B.4.4	Střídavá péče a školní docházka ve dvou státech? Podpořili jsme řešení, které respektuje přání dětí (sp. zn. 640/2025/DO).....	39
B.4.5	Děti potřebují důvěru i prostor pro samostatnost. Dětský ombudsman sdílí, co v dětských domovech funguje	40

A. Ombudsmanka

A.1 Úvodní slovo ombudsmanky

Tato čtvrtletní zpráva je první, kterou předkládám. Funkce jsem se ujala dne 18. června 2026, proto zachycuje především práci mého předchůdce JUDr. Stanislava Křečka a Kanceláře veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí pod jeho vedením.

Do role ombudsmanky vstupuji s vědomím, že za každým podnětem je konkrétní lidský příběh. Chci, aby lidé věděli, že u nás naleznou pochopení a odbornou pomoc.

Se svým zástupcem JUDr. Vítem Alexanderem Schormem jsme si rozdělili oblasti působnosti. Převzala jsem zejména sociální zabezpečení, veřejný pořádek, zdravotnictví, práci, stavební řád, životní prostředí a práva cizinců. Můj zástupce se bude věnovat mimo jiné právům lidí se zdravotním postižením, dohledu nad místy omezení osobní svobody a rovnému zacházení.

Navazuji také na první rok působení Kanceláře jako národní lidskoprávní instituce. Společně s dětským ombudsmanem Mgr. Martinem Benešem a naším zástupcem se chceme zaměřit zejména na dostupnost bydlení, duševní zdraví a ochranu ohrožených dětí. Mým cílem je rovněž pokračovat v procesu mezinárodní akreditace a zapojit do dalšího směřování instituce odborníky i lidi s osobní zkušeností.

A.2 Přehled o činnosti ombudsmanky

A.2.1 Činnost ombudsmanky v číslech

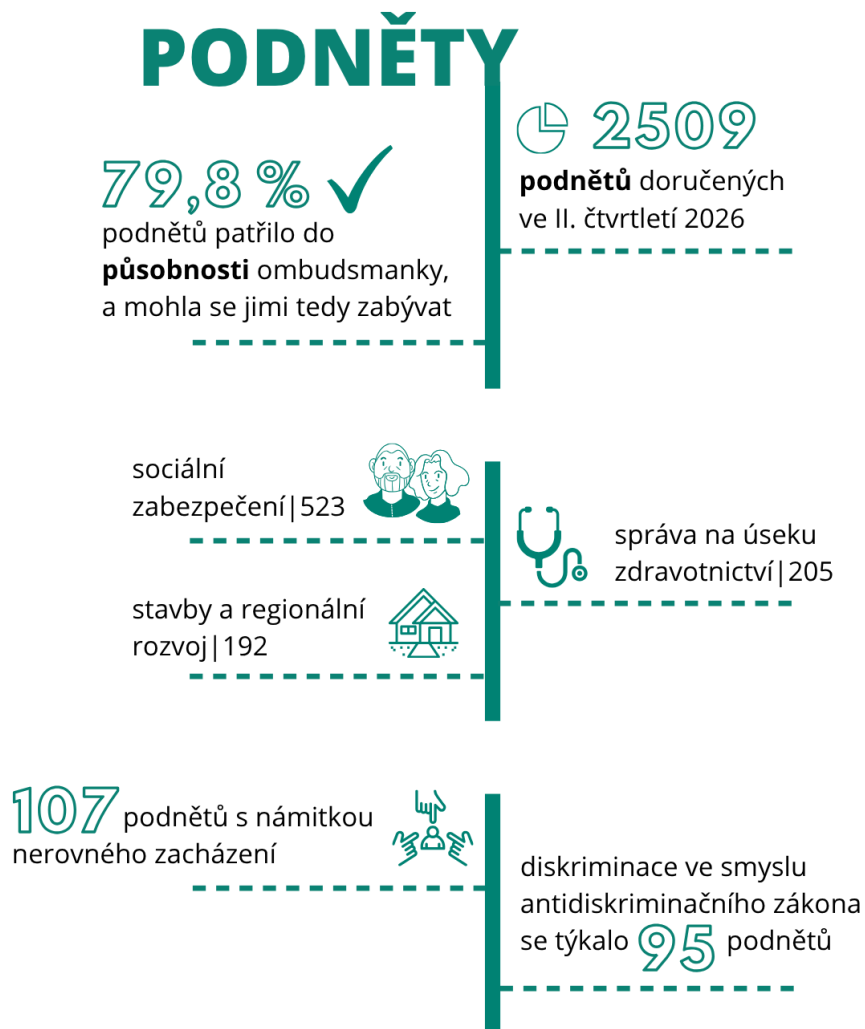
Ve 2. čtvrtletí 2026 jsme obdrželi celkem **2 509** podnětů (o **132** více než loni ve stejném období). Podíl podnětů v působnosti (**79,8 %**) se drží nad průměrem roku 2025 (**73 %**). Nejvíce podnětů se tradičně týkalo sociálního zabezpečení (**523**), zdravotnictví (**205**) a staveb (**192**).

Ve **107** podnětech lidé namítli nerovné zacházení, z toho v **95** případech z důvodů zakázaných antidiskriminačním zákonem. V **9** případech jsme také poskytli informace a analýzy týkající se diskriminace mezinárodním subjektům či vnitrostátním orgánům.

Navštívili jsme **7** zařízení (**3** dětské domovy, privátní psychiatrickou kliniku, věznici a **2** neregistrovaná zařízení sociálních služeb). Sledovali jsme **1** vyhoštění cizince.

Počty podnětů ilustruje následující obrázek:

A.2.2 Konference, kulaté stoly a školení

Datum	Název akce	Druh akce	Forma
8. dubna 2026	Posuzování zranitelnosti během prvotního prověřování	Seminář	Prezenční (Praha)
9. dubna 2026	Posuzování zranitelnosti během prvotního prověřování	Seminář	Prezenční (Praha)
14. dubna 2026	Posuzování zranitelnosti během prvotního prověřování	Seminář	Prezenční (Frýdek Místek)
23. dubna 2026	Kontrolní činnost stavebních úřadů v právním prostředí stavebního zákona	Kulatý stůl	Prezenční
28. dubna 2026	Posuzování zranitelnosti během prvotního prověřování	Seminář	Prezenční (Plzeň)
30. dubna 2026	Posuzování zranitelnosti během prvotního prověřování	Seminář	Prezenční (Brno)
11. května 2026	Posuzování zranitelnosti během prvotního prověřování	Seminář	Prezenční (Praha)
9. června 2026	Posuzování zranitelnosti během prvotního prověřování	Seminář	Prezenční (Brno)
12. června 2026	Sexuální obtěžování na pracovišti	Seminář	Prezenční
18. června 2026	Ochrana ukrajinských dětí: od identifikace rizik po příjezdu k systematické podpoře	Školení	Prezenční (Hradec Králové)
26. června 2026	Správa místních poplatků	Seminář	Online

A.2.3 Mezinárodní spolupráce

Zástupce ombudsmanky se zúčastnil mezinárodní konference pořádané v Římě ombudsmanem regionu Lazio. Konference byla především příležitostí k setkání ombudsmanů z různých zemí, včetně evropské veřejné ochránkyně práv, rakouské ombudsmanky či slovenského ombudsmana. Zástupce ombudsmanky na konferenci hovořil o srozumitelnosti jako zásadním tématu naší ombudsmanské instituce. Zmínil zkušenosti s testováním, vytvářením podmínek pro srozumitelné psaní úředních dokumentů a sdílel zkušenosti ze spolupráce s dalšími orgány na tvorbě formulářů a poučení pro oběti trestné činnosti či osoby umístěné do vazby nebo výkonu trestu.

A.3 Zvláštní oprávnění ombudsmanky

A.3.1 Legislativní doporučení a připomínkové řízení

Jako připomínkové místo pro meziresortní připomínkové řízení se aktivně zapojujeme do připomínkování právních předpisů i nelegislativních materiálů, které předkládají jednotlivá ministerstva či vláda a spadají do jeho působnosti.

Ombudsmanka připomínkovala **10**
právních předpisů a jiných dokumentů
za II. čtvrtletí 2026.

Připomínkovala např.

zákon o veřejném ochránci práv
a ochránci práv dětí

vyhlášku o sociálních službách

zákoník práce (transparentnost
v odměňování)

národní akční plán pro duševní zdraví
2026-2030

zákon o veřejnoprávních médiích

a další.

Připomínky k přípravě Národního a regionálního partnerského plánu ČR pro období 2028–2034¹

Navrhli jsme doplnit Národní a regionální partnerský plán ČR pro období 2028–2034, aby důsledněji chránil práva osob se zdravotním postižením a dalších zranitelných skupin. Požadovali jsme zakotvit přístupnost fyzického i digitálního prostředí, informací

¹ Připomínky jsou dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz
<https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14480>.

a komunikace jako průřezový princip a systematicky zapojit osoby se zdravotním postižením a jejich reprezentativní organizace do přípravy, realizace i hodnocení plánu.

Dále jsme navrhli posílit přístupnost dopravy, digitálních služeb, krizové komunikace, kultury, vzdělávání a sociálních a zdravotních služeb a lépe zjišťovat jejich skutečnou potřebnost. Veřejné investice by měly odstraňovat bariéry, podporovat rovný přístup ke službám a naplňovat mezinárodní závazky České republiky. V oblasti migrace jsme požadovali zahrnout také právní pomoc žadatelům o mezinárodní ochranu a zastupování nezletilých bez doprovodu, aby mohly být tyto služby nadále financovány z evropských prostředků a plán odpovídal připravované evropské právní úpravě.

Připomínky k návrhu zákona o platformové práci a o změně souvisejících zákonů (zákon o platformové práci)²

Uplatnili jsme zásadní připomínky k návrhu zákona o platformové práci, který podle nás přesahuje rámec transpozice evropské směrnice a může negativně ovlivnit celý trh práce. Upozornili jsme na riziko oslabení pracovněprávní ochrany zaměstnanců, rozšiřování zastřených pracovněprávních vztahů a nedostatečné zohlednění dopadů na zranitelné skupiny, včetně žen a migrujících osob. Navrhli jsme zpřesnit procesní pravidla pro soudní ochranu platformových pracovníků, posílit jejich ochranu před odvetnými opatřeními a zajistit účinnou vymahatelnost práv odpovídajícími sankcemi. Ochrana by měla zahrnovat také faktické omezení přístupu k platformě či zakázkám.

Nesouhlasili jsme rovněž s navrhovaným zúžením definice závislé a nelegální práce, které by mohlo oslabit ochranu zaměstnanců a ztížit postih zastřeného zaměstnávání, ani s omezením vyřizování podnětů inspekcí práce. Nad rámec návrhu jsme doporučili upravit odměňování práce přesčas u zaměstnanců s kratší pracovní dobou v souladu s judikaturou Soudního dvora EU a posílit tak rovné zacházení, zejména s osobami pečujícími o děti a osobami se zdravotním postižením.

Připomínky k návrhu zákona, kterým se mění zákon o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí a další právní předpisy³

K návrhu zákona jsme uplatnili zásadní připomínky zaměřené na zachování přehlednosti právní úpravy a jasné vymezení působnosti veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí. Upozornili jsme, že některé změny přesahují požadavky evropských směrnic a mohou způsobit výkladové i aplikační nejasnosti.

2 Připomínky jsou dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14600>.

3 Připomínky jsou dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14778>.

V oblasti rovného zacházení jsme navrhli zachovat vazbu působnosti ochránce na antidiskriminační zákon. Upozornili jsme také na možné překrývání činnosti s jinými kontrolními orgány, nutnost personálního a finančního zajištění nových pravomocí a potřebu upravit procesní postavení ochránce v soudních řízeních, oprávnění jeho zástupce i transparentnost jeho činnosti.

Dále jsme doporučili posílit ochranu obětí diskriminace rozšířením možností jejich zastupování před soudy, sjednocením pravidel pro přesun důkazního břemene, odstraněním subsidiarity peněžitého zadostiučinění, snížením soudních poplatků za odvolání a opravou legislativně-technických nedostatků.

Připomínka k záměru k provedení revize krizové, branné a související legislativy⁴

Připomínkovali jsme záměr revize krizové, branné a související legislativy. Požadovali jsme, aby určil ústřední orgán státní správy odpovědný za sjednocování postupů veřejné správy a metodickou podporu v mimořádných situacích. Navázali jsme na šetření postupu úřadů během pandemie covid-19, které odhalilo nejednotnou praxi, nedostatečné informování veřejnosti a rozdílný přístup úřadů.

Připomínky k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů⁵

Navrhovanou úpravu vyřizování stížností podle GDPR jsme podpořili, upozornili jsme však na potřebu větší právní předvídatelnosti, srozumitelnosti a ochrany základních práv. Nesouhlasili jsme s tím, aby se stížnost posuzovala jako běžná žádost podle správního řádu, což by na stěžovatele kladlo nepřiměřené požadavky. Kritizovali jsme také, že stěžovatel nemá být účastníkem řízení o nápravných opatřeních, přestože mají chránit jeho práva. U navržených lhůt jsme upozornili, že bez personálního posílení Úřadu pro ochranu osobních údajů je nebude možné dodržovat. Požadovali jsme proto lepší sladění návrhu s GDPR a zohlednění času potřebného pro kontrolní řízení.

Připomínky ombudsmana a dětského ombudsmana k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony⁶

Navrhli jsme změny k novele zákoníku práce a souvisejících zákonů, která transponuje evropskou směrnici o transparentnosti odměňování. Upozornili jsme, že návrh ukládá veřejnému ochránci práv nové povinnosti bez zohlednění personálních a finančních

4 Připomínky jsou dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14646>.

5 Připomínky jsou dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14628>.

6 Připomínky jsou dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14588>.

dopadů, a požadovali jsme proto doplnění důvodové zprávy a zajištění odpovídajících rozpočtových prostředků. Navrhli jsme rovněž posílit transparentnost odměňování povinným uváděním výše nebo rozpětí nástupní mzdy v pracovních inzerátech a zpřesnit povinnosti zaměstnavatelů i procesní pravidla na ochranu zaměstnanců před diskriminací.

Dále jsme doporučili, aby zapojení veřejného ochránce práv do posuzování odměňování a zastupování zaměstnanců před soudy bylo jeho oprávněním, nikoli zákonnou povinností, a odpovídalo jeho poslání a kapacitám. Navrhli jsme také posílit procesní oprávnění ochránce práv dětí, sjednotit ochranu všech obětí diskriminace, odstranit legislativní nedostatky a přehodnotit odloženou účinnost některých ustanovení, aby odpovídala evropské směrnici.

Připomínky ombudsmana a dětského ombudsmana k návrhu zákona o médiích veřejné služby⁷

Připomínky k návrhu zákona jsme uplatnili z pozice národní lidskoprávní instituce. Nezpochybovali jsme změnu modelu financování médií veřejné služby, požadovali jsme však posílení právní jistoty, předvídatelnosti financování, souladu s ústavním pořádkem a právem Evropské unie a ochrany práv lidí ve zranitelných situacích.

Navrhli jsme zpřesnit pravidla přístupnosti médií veřejné služby pro osoby se zdravotním postižením, včetně internetových stránek a mobilních aplikací. Upozornili jsme také na nejasnosti při schvalování kodexů České televize a Českého rozhlasu, potřebu stabilního financování v souladu s Evropským aktem o svobodě médií a nutnost změny Ústavy při rozšíření kontrolní působnosti Nejvyššího kontrolního úřadu. Požadovali jsme rovněž podrobněji vyhodnotit sociální dopady návrhu a zachování dostupnosti regionálního zpravodajství, přístupného vysílání a dalších služeb pro zranitelné skupiny obyvatel.

Připomínky ombudsmana a dětského ombudsmana k Národnímu akčnímu plánu pro duševní zdraví 2026–2030 (Aktualizace Národního akčního plánu pro duševní zdraví 2020–2030)⁸

Uplatnili jsme připomínky k aktualizaci Národního akčního plánu pro duševní zdraví. Duševní zdraví je průřezové téma, proto jsme požadovali zachovat nadresortní koordinaci, rovnocenné zapojení dotčených subjektů, jasné úkoly jednotlivých resortů a pravidelné vyhodnocování plnění plánu. Současně jsme upozornili na vágní termíny, neúplné indikátory, chybějící cílové hodnoty a nejasnou odpovědnost. Opatření

7 Připomínky jsou dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14612>.

8 Připomínky jsou dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14568>.

by měla mít konkrétní, měřitelné a realistické cíle, harmonogram a určené odpovědné instituce.

Požadovali jsme posílit ochranu lidských práv při hodnocení kvality zdravotní, sociální a školské péče a zveřejňovat výsledky za jednotlivá zařízení. U používání omezovacích prostředků jsme navrhli jednotný postup nápravy pochybení a rozšíření sběru dat také na sociální služby. Dále jsme žádali rozšířit podporu neformálních pečujících, zohlednit potřeby rodin lidí s duševním onemocněním a zajistit dostupnost komunitních, odlehčovacích a pobyt podporujících služeb. Bez nich hrozí další dlouhodobé hospitalizace a institucionalizace lidí, kteří by mohli žít v přirozeném prostředí.

Připomínky ombudsmana a dětského ombudsmana k návrhu Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v České republice na období 2026–2031⁹

Uplatnili jsme připomínky k Národní strategii boje proti obchodování s lidmi na období 2026–2031. Upozornili jsme, že analytická část neobsahuje dostatek konkrétních údajů ani odkazů na zdroje a opatřením chybějí průběžné termíny a měřitelné cíle.

Požadovali jsme proto její dopracování, stanovení harmonogramu a indikátorů a předložení průběžné zprávy vládě do konce roku 2028.

Zdůraznili jsme potřebu větší ochrany lidí se zdravotním postižením, kteří jsou zvláště ohroženi obchodováním s lidmi a pracovním vykořisťováním. Požadovali jsme jejich zapojení do přípravy a realizace strategie, doplnění Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, vzdělávání odborníků, zajištění přístupnosti osvětových a vzdělávacích aktivit a sledování zdravotního postižení při sběru údajů o obětech.

V oblasti pracovního vykořisťování jsme požadovali jasnější rozlišení závislé práce a samostatné výdělečné činnosti, účinné sankce a omezení veřejné podpory subjektům využívajícím nelegální či nehlášenou práci. Upozornili jsme také na rizika připravované úpravy platformové práce a požadovali systematické kontroly zaměstnavatelů na chráněném trhu práce a v sociálních podnicích.

A.3.2 Řízení před Ústavním soudem

Upozornili jsme Ústavní soud na systémové nedostatky v dostupnosti sociálních služeb¹⁰

Ombudsman a dětský ombudsman společně poskytli odborné stanovisko ve věci ústavní stížnosti sp. zn. II. ÚS 215/26. Stížnost se týká nedostupnosti sociálních služeb pro mladého člověka s poruchou autistického spektra a chováním náročným na péči.

9 Připomínky jsou dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14776>.

10 Vyjádření je dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14540>.

Ve vyjádření jsme popsali systémové nedostatky v České republice. Upozornili jsme na kritický nedostatek vhodných pobytových služeb a na chybějící koordinaci podpory pro mladé lidi s chováním náročným na péči a jejich rodiny. Řetězec systémových selhání státu nezřídka vede k umístování dětí a mladých dospělých do psychiatrických nemocnic. Zdůraznili jsme, že pobyt v psychiatrické nemocnici vynucený nedostupností sociálních služeb může představovat špatné zacházení. Odpovědnost za řešení nelze přenášet pouze na rodiny. Závazky k zajištění důstojného a nezávislého života těchto lidí přitom dopadají primárně na stát a veřejnou moc.

A.4 Ochrana a prosazování základních práv a svobod

Od 1. července 2026 chráníme a prosazujeme základní práva a svobody například tím, že systematicky sledujeme a hodnotíme jejich naplňování, provádíme výzkumy, vydáváme zprávy, stanoviska a doporučení nebo zvyšujeme povědomí o těchto právech ve společnosti.

A.4.1 Výběr lidskoprávních témat

Ombudsmanka spolu s dětským ombudsmanem a jejich zástupcem stanovili tři klíčové priority pro roky 2027 až 2029. Mezi tyto priority patří duševní zdraví, bydlení a péče o ohrožené děti. V dalším čtvrtletí priority rozpracují do konkrétních cílů a aktivit. Návrh strategického plánu budou konzultovat v poradních orgánech i se zapojenými partnery a dotčenými institucemi. Strategický plán představí v lednu 2027.

A.4.2 Příprava na sběr nominací do poradních orgánů

Aktuálně probíhá kampaň pro sběr nominací do dvou nových poradních orgánů. Poradní orgán pro lidská práva se zaměří na ochranu základních práv obecně a bude spolupracovat s ochránkyní. Poradní orgán pro práva lidí s postižením bude radit zástupci ochránkyně při prosazování práv podle Úmluvy pro práva osob se zdravotním postižením. Nominace se sbírají prostřednictvím formuláře, který je přístupný i v českém znakovém jazyce. Sběr trvá od 15. července do 9. srpna 2026. Zájemci se mohou hlásit do jednoho nebo do obou orgánů písemně či nahráním videa. První zasedání obou poradních orgánů se uskuteční na podzim 2026.

A.4.3 Mezinárodní spolupráce

Zhodnotili jsme, jak ČR dodržuje Evropskou sociální chartu¹¹

Evropskému výboru pro sociální práva jsme zaslali vyjádření k dodržování Evropské sociální charty. Věnovali jsme se návrhu zákona o platformové práci (práce organizovaná prostřednictvím digitální aplikace nebo internetové platformy, typicky

¹¹ Vyjádření je dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14622>.

rozvoz). Způsob provedení evropské směrnice potenciálně rozšiřuje prostor pro výkon práce mimo chráněné pracovněprávní vztahy. To přináší riziko segmentace trhu, oslabení ochrany pracovníků a negativních dopadů na rovnost žen a mužů i další zranitelné skupiny.

Dále jsme poukázali na vysoký rozdíl v odměňování žen a mužů a na chyby v provedení směrnice o transparentnosti odměňování. Navrhované znění nezaručuje transparentnost, protože umožňuje sdělit plat až před podpisem smlouvy, kdy zaměstnavatel už zná pohlaví uchazeče. Upozornili jsme také na současnou úpravu, která znevýhodňuje zaměstnance s kratší pracovní dobou při odměňování práce přesčas, což více dopadá na ženy.

Lidé si v podnětech opakovaně stěžují na diskriminaci v zaměstnání kvůli rodičovství. Proto státu doporučujeme důsledné provedení obou unijních směrnic. V oblasti rodinné politiky navrhuje garantovat místa v dětských zařízeních od dvou let. Požadujeme zavést nepřenositelnou část rodičovské dovolené podle směrnice o sladování pracovního a osobního života. Pro neformální pečující navrhuje dávku, valorizaci příspěvku a sociální služby.

Zapojili jsme se do tvorby Úmluvy OSN o právech starších osob¹²

Aktivně se zapojujeme do přípravy budoucí Úmluvy OSN o právech starších osob. Naše pověřená zástupkyně působí v pracovní skupině pro práva starších lidí v rámci Evropské sítě národních lidskoprávních institucí (ENNHRI) a je v pravidelném kontaktu s mimoevropskými národními lidskoprávními institucemi. Tyto platformy využíváme ke vzájemné koordinaci, konzultacím a sdílení dobré praxe.

V souvislosti s tímto mezinárodním tématem jsme zaslali nezávislému expertovi OSN komplexní vyjádření o situaci starších osob v situaci závislosti v České republice. Upozornili jsme v něm na chybějící jednotný zákon o závislosti a přetrvávající systémová rizika v rezidenční péči, kde rutinní postupy personálu často potlačují autonomii klientů. Zjistili jsme, že v zařízeních dochází k plošnému zamykání osob, používání omezovacích prostředků bez řádné dokumentace a k závažným zásahům do soukromí při intimní péči. Kritizovali jsme také praxi soudů, které v 78 % případů volí radikální omezení svéprávnosti namísto moderních podpůrných opatření. Doporučujeme bezodkladně zahájit řízenou deinstitucionalizaci dlouhodobé péče, posílit terénní služby a zavést účinný dohled nad soukromými opatrovníky.

A.4.4 Ostatní spolupráce

Zabýváme se také dopady umělé inteligence (AI) na lidská práva. Na zasedání Výboru pro umělou inteligenci při Ministerstvu průmyslu a obchodu náš pověřený zástupce

¹² Vyjádření je dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14610>.

představil naši roli jako orgánu ochrany základních práv podle článku 77 Aktu o umělé inteligenci. Budeme tak sledovat dopady vysoce rizikových AI systémů na lidská práva. Kromě toho plánujeme zmapovat využívání AI ve veřejné správě. Chceme včas odhalovat možná rizika a koordinovat postupy napříč našimi agendami.

A.4.5 Konference, kulaté stoly a školení

Ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj jsme uspořádali diskusní setkání o horizontálních podmínkách 3 a 4 (tj. požadavcích, aby čerpání evropských dotací bylo v souladu s Listinou základních práv EU a Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením). Představili jsme roli ombudsmana jako národní lidskoprávní instituce. Účastníky jsme seznámili s přístupy jiných evropských národních lidskoprávních institucí a dalších organizací k evropským dotacím – příručky, školení, výzkumy. Podrobně jsme se věnovali testu Evropské komise z roku 2025 k posouzení souladu s Listinou základních práv EU. Následovala skupinová řešení fiktivních případů programů či projektů s problematickými body a diskuze.

Další naše lidskoprávní aktivity jsou tematicky zařazené do ostatních kapitol.

A.5 Vyřizování podnětů a jiná šetření postupu úřadů

Již od roku 2001 ombudsman chrání osoby před nezákonným či jinak nesprávným jednáním nebo nečinností správních úřadů. Má právo nahlížet do spisů, žádat úřady o vysvětlení a může vést místní šetření. Zjistí-li pochybení úřadu, doporučuje opatření k nápravě, rozhodnutí úřadu nemůže zrušit ani nahradit.

A.5.1 Chybný postup ČSSZ připravil seniora o stovky tisíc korun. Po našem zásahu mu doplatila téměř 900 tisíc Kč (sp. zn. 5274/2025/VOP)¹³

Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ) muži roky vyplácela nižší důchod, než na jaký měl nárok. Kvůli špatným informacím od úředníků si žadatel zvolil nevýhodné datum přiznání důchodu v roce 2012. Přitom nárok na řádný starobní důchod získal už o tři roky dříve. Navíc mu ČSSZ nesprávně přiznala pozdní (odložený) důchod, který se nezvyšoval, i když člověk v penzi dál vydělával.

Poukázali jsme na chyby, které ČSSZ uznala. Muži dodatečně přiznala důchod od roku 2018 – tedy 5 let zpětně od podání žádosti. Za tu dobu lze důchod zpětně vyplatit. Díky tomu, že muž pracoval po vzniku nároku na starobní důchod, byl tento důchod několikanásobně vyšší než původně přiznaný. Dosáhli jsme také zvýšení důchodu o 20 tisíc Kč za další výdělečnou činnost. Upozornili jsme, že o zvýšení důchodu měla ČSSZ rozhodnout bez toho, aby muže přiměla podat novou žádost.

¹³ Zpráva o šetření je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/edit/14518>.

A.5.2 Obec ustoupila, manželé se dočkali vody z vodovodu (sp. zn. 7307/2024/VOP)¹⁴

Manželé chtěli po letech zprovoznit existující vodovodní přípojku ke svému domu. Obec ale trvala na tom, že nejdříve musejí zaplatit příspěvek na vybudování vodovodní infrastruktury. Manželé namítali, že přípojku v minulosti vybudovali na vlastní náklady, a jsou jejími vlastníky. Obec tvrdila opak. Když požádali úřady o pomoc, neuspěli, protože úřady si dostatečně neověřily základní fakta. Podle nich obec nepochybila.

Úřadům jsme doporučili, aby doplnily potřebná zjištění a aby znovu posoudily jednání obce. Obec následně od svého požadavku ustoupila. Manželé se po letech dočkali zprovoznění přípojky. Obecně totiž platí, že vlastník vodovodu nesmí požadovat finanční příspěvek jako podmínku pro připojení nemovitosti k vodovodu.

A.5.3 Příměli jsme zdravotní pojišťovnu opravit potvrzení pro příspěvek na mobilitu (sp. zn. 2675/2026/VOP)¹⁵

Stěžovatel požádal svou zdravotní pojišťovnu o opravu data zapůjčení koncentrátoru kyslíku. V potvrzení pojišťovna uvedla, že k zapůjčení mělo dojít dne 22. 1. 2026. Stěžovatel však doložil lékařské zprávy prokazující, že přístroj převzal již dne 2. 12. 2025. Přesto pojišťovna údaj neopravila. Datum zapůjčení přitom ovlivňuje výši příspěvku na mobilitu. Ten činí 2 900 Kč měsíčně pro osobu, která po celý kalendářní měsíc využívá zdravotnický prostředek pro dlouhodobou domácí oxygenoterapii nebo domácí plicní umělou ventilaci. Tato skutečnost se musí prokázat Úřadu práce České republiky potvrzením příslušné pojišťovny.

Na základě naší výzvy pojišťovna ověřila, že koncentrátor stěžovatel obdržel již dne 2. 12. 2025, a potvrzení opravila. Původně totiž vycházela z data zaúčtování přístroje, nikoli z data jeho převzetí.

Na základě opraveného potvrzení může stěžovatel žádat o vyšší příspěvek na mobilitu již od data převzetí přístroje.

A.5.4 Příměli jsme Policii České republiky, aby se zabývala podmínkami prodeje bezdýmného střelného prachu (sp. zn. 1744/2026/VOP)

Pro nákup bezdýmného střelného prachu nemusí být jeho kupec držitelem zbrojního oprávnění (do konce roku 2025 zbrojního průkazu).

Stěžovatel chtěl v roce 2025 v prodejně zbraní a střeliva koupit bezdýmný střelný prach. Prodejce po něm požadoval předložení zbrojního průkazu. Stěžovatel se obrátil

14 Zpráva o šetření je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14064>.

15 Zpráva o šetření je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14642>.

na Českou obchodní inspekci (ČOI), která situaci prověřila. O věcné stanovisko požádala Policii České republiky, která v postupu prodejce neviděla problém.

Dle právní úpravy platné do konce roku 2025, i dle právní úpravy dnešní, však kupující nemusí být držitelem zbrojního průkazu/oprávnění. Oslovili jsme proto Policejní prezidium. Policejní prezident uznal, že požadavek prodejce, který v praxi není nijak ojedinělý, je chybný a přislíbil zjednatí nápravy (proškolení pracovníků jednotlivých odborů služby pro zbraně a bezpečnostní materiál, informace na webu a informování jednotlivých podnikatelů v dané oblasti).

A.5.5 Přispěli jsme k větší ochraně zdraví při odstraňování azbestu ze staveb (sp. zn. 12/2024/SZD)

Zákony postrádaly preventivní pravidla, která by mohla včas ovlivnit odbornost prací s karcinogenním azbestem, pokud tyto práce provádí lidé svépomocí nebo s využitím podnikatelů OSVČ. Při šetření z vlastní iniciativy jsme upozornili na nevyhovující stav Ministerstva zdravotnictví. To díky nám zavedlo povinnost těchto osob nahlásit předem práce s azbestem hygienické stanici. Tím dojde k zajištění vyšší bezpečnosti a ochrany zdraví, protože hygieny mohou odbornost provádění těchto prací kontrolovat.

Dále jsme upozornili na problematická místa Společného metodického stanoviska k problematice azbestu, které vytvořilo Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstvem životního prostředí. Ministerstva toto stanovisko zrevidovala a aktualizovala. Doporučili jsme také novelizaci příslušných částí týkajících se azbestu ve stavebním zákoně. Podle nás to přispěje k dalšímu vyjasnění pravidel.

V našem letáku¹⁶ informujeme, jaká pravidla platí při výměně azbestové střechy za novou.

A.5.6 Nahlédli jsme pod pokličku dětského domova a místo nezvládnuté krize jsme našli cestu za bezpečnějším prostředím (sp. zn. 4077/2025/VOP)¹⁷

Na základě několika podnětů od dospělých i dětí jsme prověřili situaci v dětském domově, kde prý docházelo k problémům přehlíženým vedením. Mělo jít o napjatou atmosféru, nevhodné chování vychovatelů a nevyslyšené, či dokonce ponižované děti. Během šetření jsme zjistili, že situace není tak závažná, jak podněty naznačovaly. Přijeli jsme do náročné, nikoli však špatné atmosféry, ovlivněné nedávnými personálními změnami. Nezjistili jsme, krom dvou situací, na které vedení domova

16 Leták je dostupný zde https://www.ochrance.cz/letaky/azbestova_strecha/azbestova-strecha.pdf.

17 Zpráva o šetření je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14528>.

adekvátně reagovalo, že by se vychovatelé k dětem chovali špatně. Pojmenovali jsme slabá místa, zejména nejednotný přístup pedagogů k dětem, potřebu posílit důvěru dětí a zlepšit komunikaci. Ocenili jsme, že nové vedení aktivně pracuje na stabilizaci prostředí i za pomoci odborné podpory. Vyhodnotili jsme, že domov směřuje k bezpečnějšímu a otevřenějšímu prostředí pro děti. Vedení domova se k našim závěrům postavilo konstruktivně a přijalo vstřícná opatření. S jednou vychovatelkou, která neměla vůli změnit svůj výchovný přístup, dokonce rozvázalo pracovní poměr.

A.6 Návštěvy zařízení a sledování vyhoštění

Od roku 2006 je ombudsman národním preventivním mechanismem podle Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Systematicky navštěvuje zařízení pro osoby omezené na svobodě z moci úřední i v důsledku závislosti na poskytované péči. Svá zjištění a doporučení zobecňuje v souhrnných zprávách z návštěv a formuluje standardy zacházení. Předkládá je samotným zařízením a jejich zřizovatelům a systémová doporučení ústředním orgánům státní správy. Od roku 2011 ombudsman rovněž sleduje zajištění cizinců a výkon správního vyhoštění.

A.6.1 Systematické návštěvy a sledování vyhoštění

Ve 2. čtvrtletí jsme provedli 7 systematických návštěv zařízení. Konkrétně jsme prověřili podmínky v těchto zařízeních:

- Dětský domov Telč
- Dětský domov Uherské Hradiště
- Dětský domov Zlín
- Privátní psychiatrická klinika CNS Centrum Třinec, s. r. o.
- Věznice Horní Slavkov
- neregistrované zařízení sociálních služeb na adrese Osvobození 126, 687 22 Ostrožská Nová Ves
- neregistrované zařízení sociálních služeb na adrese U Hlavní 348, 687 65 Strání

Systematické návštěvy dětských domovů proběhly ve spolupráci s dětským ombudsmanem.

Rovněž jsme sledovali faktický průběh správního vyhoštění jednoho cizince ze Zařízení pro zajištění cizinců Vyšší Lhoty do země jeho původu – Egypta, kde byl předán místním orgánům. Vyhoštění proběhlo v souladu s platnými právními předpisy i evropskými standardy pro nucené navracení a nebyla zjištěna žádná závažná pochybení.

A.6.2 Dětský domov Dolní Čermná ukazuje, jak řešit náročné situace citlivě a odborně (sp. zn. 20/2025/NZ)¹⁸

V červnu 2025 jsme navštívili Dětský domov Dolní Čermná, který letos dokončí transformaci. Všechny děti budou žít v rodinných skupinách v samostatných domech nebo bytech v běžné zástavbě, tedy v prostředí blízkém rodinnému životu. Práce vychovatelů však zůstává náročná, zejména při péči o děti s rizikovým chováním. Přestože jsou rodinné skupiny menší, zpravidla pěti až šestičlenné, vychovatelé nemají možnost okamžité podpory kolegů jako v zařízeních soustředěných v jedné budově. Ve vypjatých situacích se proto mohou ocitnout pod značným tlakem.

Některá naše zjištění naznačovala možné použití fyzických trestů. Ředitelka přislíbila jejich důkladné prověření a přijetí potřebných opatření. Současně plánovala zajistit vychovatelům i dětem nejprve individuální a následně případně společnou terapii zaměřenou na obnovu jejich vztahu. Tento přístup, s nímž se při návštěvách dětských zařízení běžně nesetkáváme, považujeme za příklad dobré praxe.

A.6.3 Usilujeme o přesun dětí z nevhodného prostředí Dětského domova Velké Heraltice (sp. zn. 41/2024/NZ)¹⁹

V lednu 2025 jsme navštívili Dětský domov ve Velkých Heralticích, který sídlí v památkově chráněném barokním zámku. Provoz budovy je náročný a stavební úpravy omezují pravidla památkové ochrany. Přes snahu zařízení proto nelze vytvořit menší, stavebně oddělené jednotky připomínající běžnou domácnost, které jsou důležité pro děti i nezletilé matky.

Navrhli jsme zřizovateli přesun zařízení do vhodnějších prostor. Moravskoslezský kraj nejprve poukázal na nutnost hospodárnosti, dosavadní investice do dětských domovů ve výši přibližně 200 milionů Kč a na to, že bez změny zákona o ústavní a ochranné výchově neplánuje plošnou transformaci všech 17 zařízení. Po společném jednání však přislíbil, že začne připravovat transformační plán svých dětských domovů.

A.6.4 Chceme férovější pravidla ve věznicích (sp. zn. 6/2024/NZ)²⁰

Některá pravidla ve věznicích dnes zbytečně komplikují život vězňům i personálu. Navrhujeme změny, které mají být spravedlivější a praktičtější.

18 Zpráva je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14634>.

19 Zpráva je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14448>.

20 Tisková zpráva ze dne 7. května 2026 je dostupná zde: <https://www.ochrance.cz/aktualne/navrhli-jsme-jednodussi-pravidla-ve-veznicich>

Problémem jsou rozdílná pravidla pro hygienické balíčky. Zatímco někteří je mohou dostávat bez omezení, jiní ne. To dopadá hlavně na nemajetné. Navrhujeme pravidla sjednotit. Podobně nejasné jsou i návštěvy dětí. V různých případech platí odlišná věková hranice pro doprovod dospělého.

Změny se týkají i samovazby (nejpřísnější druh kázeňského trestu). Ta může trvat až 20 dnů, což je podle odborníků příliš dlouho. Navrhujeme zkrácení na 14 dnů, u mladistvých ještě méně. Cílem je lépe chránit psychické zdraví.

Změnu potřebují i pravidla pro umístování žen cizinek na specializovaný oddíl, kde mohou být ve vězení se svými dětmi.

A.6.5 Neregistrovaná zařízení sociálních služeb představují riziko špatného zacházení pro klienty²¹

V České republice působí minimálně desítky nelegálních domovů pro seniory a další lidi závislé na péči. Z dosavadních návštěv těchto zařízení vyplývá, že nejde o ojedinělé případy, ale o systémový problém související s nedostatkem dostupných pobytových sociálních služeb.

Prakticky ve všech navštívených zařízeních ombudsman zjistil vysoké riziko špatného zacházení s klienty – zejména poskytování laické zdravotní péče, zneužívání tlumicí medicíny, nedostatečnou péči o výživu a neoprávněné omezování osobní svobody klientů.

Ombudsman v červnu varoval veřejnost před třemi konkrétními nelegálními zařízeními v Mutěnicích, Svitavách a Českých Budějovicích.

A.6.6 Nový mandát – monitorování prvotního prověřování cizinců

Ombudsman od 12. června 2026 vykonává mandát monitorovacího mechanismu v souvislosti s prvotním prověřováním cizinců a azylovým řízením na hranicích podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1356, ze dne 14. května 2024.

Nastavená spolupráce s orgány příslušnými k provádění prvotního prověřování se v počáteční fázi ukazuje jako funkční. Za prvních několik dnů s novým mandátem jsme obdrželi celkem 12 notifikací o zahájení úkonů prvotního prověřování (Hlavní město Praha 9 notifikací, Ústecký kraj 2 notifikace, Karlovarský kraj 1 notifikace). V rámci implementace projektu Vybudování účinného monitorovacího mechanismu dodržování lidských práv při provádění prvotního prověřování a azylového řízení

²¹ Tisková zpráva ze dne 23. června 2026 je dostupná zde:

<https://www.ochrance.cz/aktualne/dalsi-nelegalni-domovy-mohou-ohrozovat-dujnost-i-bezpe-ci-senioru-nesverujete-jim-sve-blizke-varuje-zastupce-ombudsmana/>

na hranicích²² se soustředíme na nastavení interních a externích procesů s cílem zajistit efektivní výkon mandátu. V následujícím období se zaměříme na vyhodnocování těchto notifikací a zahájení prvních monitorovacích návštěv přímo na místech provádění úkonů.

A.6.7 Ochranné léčení potřebuje jasnější pravidla²³

Ombudsman podal připomínky k návrhu metodického pokynu Ministerstva zdravotnictví pro výkon ochranného léčení. Ačkoliv pokyn některé postupy upřesňuje, mnoho důležitých problémů zůstává nevyřešených, např. nedostatek personálu nebo rozdíly ve využívání režimových opatření.

Nemocnice přistupují rozdílně například k pobytu pacientů na čerstvém vzduchu, k možnosti použít telefon, nosit vlastní oblečení nebo být přes den na pokoji. Tato opatření přitom výrazně ovlivňují jak důstojnost člověka, tak jeho pocit bezpečí.

Dostatečné personální zajištění je základním předpokladem pro to, aby poskytovaná péče byla bezpečná jak pro pacienty, tak pro samotný personál, a aby mohla probíhat v odpovídající kvalitě. Minimální počty pracovníků však neodpovídají náročnosti péče.

Zásadní problém je, že stále chybí Národní koncepce ochranného léčení – strategický dokument, který měl dát celému systému ochranného léčení jasný směr.

A.7 Prosazování práva na rovné zacházení a na volný pohyb občanů EU

Od roku 2009 ombudsman plní roli národního orgánu pro rovné zacházení a ochranu před diskriminací (equality body) v souladu s právem Evropské unie. Přispívá k prosazování práva na rovné zacházení se všemi osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, národnost, pohlaví, sexuální orientaci, věk, zdravotní postižení, náboženské vyznání, víru nebo světový názor. Za tím účelem poskytuje pomoc obětem diskriminace, provádí výzkum, zveřejňuje zprávy a vydává doporučení k otázkám souvisejícím s diskriminací a zajišťuje výměnu dostupných informací s příslušnými evropskými subjekty.

Od ledna 2018 ombudsman pomáhá také cizincům-občanům Evropské unie, kteří žijí nebo pracují v České republice. Poskytuje jim informace o jejich právech a pomoc při podezření na diskriminaci z důvodu státní příslušnosti. Přitom spolupracuje se zahraničními orgány, které mají obdobné poslání vůči českým státním příslušníkům.

22 Projekt reg. č. CZ.14.01.01/00/26_017/0000018 Vybudování účinného monitorovacího mechanismu dodržování lidských práv při provádění prvotního prověřování a azylového řízení na hranicích je spolufinancován Evropskou unií.

23 Tisková zpráva ze dne 19. května 2026 je dostupná zde:
[https://www.ochrance.cz/aktualne/ochranné%20lecení%20bez%20jasných%20pravidel%20zastupce%20ombudsmana%20usiluje%20o%20zmeny/](https://www.ochrance.cz/aktualne/ochrann%C3%A9%20lecen%C3%AD%20bez%20jasn%C3%BDch%20pravidel%20zastupce%20ombudsmana%20usiluje%20o%20zmeny/).

A.7.1 Potvrdili jsme ženě její podezření, že výpověď dohody o provedení práce kvůli těhotenství je diskriminační (sp. zn. 6162/2024/VOP)²⁴

Žena měla sjednanou práci do konce kalendářního roku. Její dohoda o provedení práce obsahovala i ustanovení, že bude prodloužena také na další rok. V srpnu žena svému zaměstnavateli oznámila, že je těhotná. Hned týden nato obdržela výpověď dohody, a to bez uvedení důvodu.

Dohodu o provedení práce může zaměstnavatel podle zákoníku práce vypovědět z jakéhokoli důvodu nebo i bez uvedení důvodu, jeho postup ale nesmí vést k diskriminaci. Jestliže bylo skutečným důvodem výpovědi těhotenství, šlo o protiprávní postup. Ženě jsme vysvětlili, že pokud se kvůli podezření na nerovné zacházení rozhodne podat žalobu, zaměstnavatel bude muset u soudu prokázat jiný objektivní důvod výpovědi, než je její těhotenství.

A.7.2 Upozornili jsme divadlo, že jeho online prodej vstupenek je diskriminační vůči lidem s postižením (sp. zn. 6479/2025/VOP)²⁵

Žena ráda chodí do divadla a vstupenky byla zvyklá nakupovat v online prodejním systému. Před časem ale zjistila, že už v něm nemůže uplatnit svou slevu pro držitele průkazu ZTP. Divadlo vysvětlilo změnu tím, že se potřebuje v dostatečném předstihu připravit na účast návštěvníků pohybujících se na vozíku, například kvůli speciální asistenci nebo úpravám sedadel v hledišti.

Vyhodnotili jsme, že odlišné podmínky pro nákup vstupenek jsou přímo diskriminační. Divadlo totiž zachází s lidmi, kteří jsou držiteli průkazu ZTP, méně příznivě než s jinými skupinami. Zasahuje tím do jejich práva na nezávislý a samostatný život. Divadlu jsme to vytkli; a to zareagovalo vstřícně. Odpovědělo, že si znevýhodnění uvědomuje a pracuje na úpravě prodejního systému. Ten by měl lidem s průkazem ZTP opět umožnit nákup a zároveň jim poskytnout informace o možnosti individualizované podpory.

24 Zpráva je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14490>.

25 Zpráva je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14516>.

A.7.3 Zabývali jsme se případem muže, který si kvůli místu narození nemohl zřídit bankovní účet na dálku (sp. zn. 815/2025/VOP)²⁶

Muž se narodil v Srbsku. Dlouhodobě však žije v České republice a má české občanství. Banka mu neumožnila založit si běžný účet online. Zákaznická podpora banky mu k tomu sdělila, že mu účet nelze zřídit na dálku kvůli jeho místu narození.

Podle nás se banka vůči muži dopustila nepřímé diskriminace z důvodu národnosti. S tím představitelé banky nesouhlasili. Problém podle nich ve skutečnosti nespočíval v místu narození stěžovatele, ale v tom, že muž nesprávně nahrál doklad totožnosti. Přesto se banka rozhodla přijmout určité kroky k nápravě. Uznala chybu v komunikaci, vyjádřila ochotu se muži omluvit a provedla interní opatření, aby se již podobná situace neopakovala.

A.7.4 Zaměstnavatel diskriminoval matku po návratu z rodičovské dovolené (sp. zn. 2866/2025/VOP)²⁷

Žena se chtěla před koncem rodičovské dovolené domluvit na podmínkách svého návratu, ale zaměstnavatel s ní vůbec nekomunikoval. Ve chvíli, kdy měla nastoupit do práce, jí oznámil, že pro ni nemá práci a s jejím návratem nepočítá. Po neúspěšné dohodě o ukončení pracovního poměru jí zaměstnavatel nabídl poloviční úvazek. Když to odmítla, vyzval ji k nástupu na původní pracovní dobu, o které věděl, že jí kvůli péči o děti nevyhovuje.

Způsob komunikace zaměstnavatele i odmítnutí upravit pracovní dobu jsme vyhodnotili jako nepřímou diskriminaci. Zaměstnavatel odmítal změnit pracovní dobu, aby žena mohla vedle výkonu práce zajistit péči o své děti. Neposkytl přitom jasný důvod, proč pracovní dobu upravit nemůže. Při posuzování diskriminace sehrály roli konkrétní podmínky. O diskriminaci by nešlo, pokud lze postup zaměstnavatele rozumně ospravedlnit – například vážnými provozními a výrobními důvody. Diskriminační není ani situace, kdy zaměstnavatel sice nemůže směny upravit, ale nabídne jiné řešení, jako je práce z domova.

A.7.5 Lázně diskriminovaly ženu s postižením, když omezily přístup jejího asistenčního psa (sp. zn. 344/2025/VOP)²⁸

Obrátila se na nás žena s duševním postižením, které pomáhá asistenční pes, aby lépe zvládala projevy postižení. Proto si ho vzala s sebou i na ozdravný pobyt v lázních.

²⁶ Zpráva je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14696>.

²⁷ Zpráva je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14700>.

²⁸ Zpráva je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14698>.

Od tamního personálu se ale dozvěděla, že za ubytování asistenčního psa musí zaplatit zvláštní příplatek. Upozornili ji také, že se psem nemůže z hygienických důvodů volně chodit po areálu lázní – pes se mohl pohybovat pouze po nejkratší možné cestě ven ze zařízení a zůstat na pokoji.

Dospěli jsme k závěru, že se lázně dopustily nepřímé diskriminace. Doporučili jsme jim proto, aby se se ženou dohodly na vrácení poplatku za pobyt psa a přijaly přehledná pravidla pobytu asistenčních psů, která lidem s postižením umožní skutečně využívat jejich pomoc.

Lázně našemu doporučení vyšly vstříc a přislíbily přijetí pravidel pobytu asistenčních psů a v tomto případě i vrácení poplatku za pobyt psa.

A.7.6 Výzkum

V rámci spolupráce na projektu vedeného kolegy a kolegyněmi ze Slovenského střediska pro lidská práva²⁹ jsme analyzovali data za období let 2015 až 2024 o případech, které se týkaly sexuálního obtěžování. Konkrétně jsme se zabývali případy, které řešily soudy, veřejný ochránce práv či orgány inspekce práce. Podle dohledaných informací se soudy v období let 2015–2024 zabývaly jen dvěma případy sexuálního obtěžování, u kterých došlo až na žalobu. V jednom případě žalobkyně uspěla. Ve druhém Nejvyšší soud předchozí rozsudky zrušil a žalobkyně se rozhodla ve sporu nepokračovat. Ombudsman se ve stejných letech zabýval 16 podněty z oblasti sexuálního obtěžování či jiného typu diskriminace, Inspektorát práce řešil 9 podnětů. Nejčastěji si lidé stěžovali na obtěžování v podobě nevhodných komentářů, dotazů nebo návrhů. Prokázat tuto nebo jinou formu sexuálního obtěžování se však dařilo oběma institucím jen zřídka.³⁰

A.7.7 Zásadní pracovní jednání

Spolu s Kanceláří vládního zmocněnce jsme jednali o implementaci a přípravě akčního plánu k rozhodnutí Evropského výboru pro sociální práva ve věci nedostupnosti bydlení (FEANTSA proti České republice ze dne 2. července 2024, které se týká porušení článku 16 Evropské sociální charty a zákazu diskriminace).

Zúčastnili jsme se online schůzky členstva Výboru pro sociální politiku, rodinu a péči. Schůzka byla svolána v reakci na rozhodnutí o přesunu agendy rovnosti žen a mužů

29 Veřejný ochránce práv – ombudsman. *Violet - Towards workplaces without sexual harassment and violence*. Online. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/projekty/violet_towards_workplaces_without_sexual_harassment_and_violence/ [cit. 2026-07-10].

30 Veřejný ochránce práv – ombudsman. *Violet - Towards workplaces without sexual harassment and violence*. Online. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/dokument/pravni_prostredky_prevenue_a_ochrany_pred_sexualnim_obtazovanim_na_pracovisti/.

z Úřadu vlády České republiky na Ministerstvo spravedlnosti. Členové a členky výboru byli informováni o tomto kroku a jeho důsledcích pro další aktivity výboru a také o tom, jakým způsobem bude jeho činnost dále administrativně zabezpečena.

A.7.8 Osvěta

Ve spolupráci s Právnickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně jsme úspěšně završili letošní běh volitelného předmětu *Klinika antidiskriminačního práva II*. Společně se studujícími jsme v něm tradičně otevírali aktuální témata spojená s ochranou práv zranitelných skupin, jako jsou ženy, queer lidé, Romové, lidé s postižením nebo starší lidé. Studenti a studentky na závěrečném kolokviu úspěšně obhájili své práce, které koncipovali jako praktické výstupy ombudsmana v oblasti ochrany před diskriminací – ať už doporučení, nebo výzkumné zprávy.

Na výuce jsme spolupracovali i s Fakultou sociálních studií Masarykovy univerzity. Konkrétně jsme vystoupili s tématem diskriminace v předmětu zaměřeném na lidská práva.

V rámci akce „Společnost a odolnost“, kterou uspořádala Univerzita Pardubice, jsme vedli workshop na téma sladování pracovního a osobního života.

A.7.9 Konference, kulaté stoly a školení

Na konferenci Kvalita nás spojuje pro poskytovatele sociálních služeb jsme představili zkušenosti ombudsmana s ochranou starších lidí před diskriminací, její projevy v každodenním životě a možnosti zajištění rovného přístupu seniorů ke službám.

Zástupce ombudsmanky vystoupil na konferenci Současná problematika genderu v praxi pořádané spolkem GHealth, z. s. Za účasti lékařů, lékařek a dalších odborníků jsme se věnovali procesu změny pohlaví v Česku i v Evropě a jeho lidskoprávním aspektům.

Na konferenci Centra pro srovnávací právo v oblasti rovnosti a antidiskriminačního práva v Berkeley jsme prezentovali výzkum rozhodovací praxe českých soudů v diskriminačních sporech, zejména využívání závěrů ombudsmana v soudních rozhodnutích a možné dopady standardů pro orgány pro rovné zacházení na budoucí praxi.

V rámci projektu Violet – Towards workplaces without sexual harassment and violence, realizovaném se Slovenským národním střediskem pro lidská práva a spolufinancovaném Evropskou unií, jsme uspořádali seminář pro odbornou právnickou veřejnost o sexuálním obtěžování a možnostech obrany.

Na setkání sdružení pracovních právníků CzELA jsme představili novou judikaturu a výstupy ombudsmana v oblasti rovného zacházení a zákazu diskriminace.

Na webináři projektu Kultimed zaměřeného na well-being pracovníků ve zdravotnictví jsme hovořili o moci, jejím zneužívání a šikaně a o možnostech ombudsmana a orgánů inspekce práce.

Spolu s odborníky ze sociologie, sociální geografie a mediálních studií a se zájemci z řad veřejnosti jsme se zúčastnili diskuse v rámci Brno Pride Week o životě lidí s variacemi pohlavních znaků a jejich právních a společenských výzvách.

Ve spolupráci s Úřadem vlády jsme proškoliли zaměstnance a zaměstnankyně Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy z personálního odboru, kanceláře státního tajemníka a některé vedoucí zaměstnance v prevenci a řešení sexuálního obtěžování ve státní službě.

A.7.10 Mezinárodní spolupráce

Pokračovali jsme ve spolupráci se sítí orgánů pro rovné zacházení Equinet, konkrétně jsme se zúčastnili jednání

- pracovní skupiny ke komunikačním strategiím a postupům, které bylo věnováno zejména sdílení dobré praxe v oblasti aktivního předcházení diskriminaci a prosazování rovného zacházení v souvislosti s chystaným posílením pravomocí orgánů pro rovné zacházení.
- clusteru (dočasné pracovní skupiny) zaměřeného na otázky diskriminace související s rasou, etnicitou a náboženským přesvědčením. Skupina vznikla kvůli posilování odborných kapacit a sdílení zkušeností v této oblasti.
- pracovní skupiny organizace Equinet pro otázky související s věkovou diskriminací. Kromě sdílení zkušeností členstva byl předmětem jednání vývoj přípravy Úmluvy OSN o právech starších osob a možnostech zapojení pro národní orgány pro rovné zacházení.
- pracovní skupiny zaměřené na antidiskriminační právo v praxi. Kromě sdílení aktualit z členských států byla hlavním tématem tvorba plánu činnosti na rok 2027.
- dvou pracovních skupin zaměřených na téma rovnosti žen a mužů. Jedna se věnuje rovnosti žen a mužů obecně a druhá speciálně rovnosti v odměňování.
- pracovní skupiny zaměřené na efektivní řízení a sdílení zkušeností s vedením a organizačním zajištěním tématu rovného zacházení v instituci
- pracovní skupiny zaměřené na nastavení politik, která se věnovala diskuzím o procesu vydávání doporučení orgány pro rovné zacházení.

Zapojili jsme se do dvoudenního setkání zástupců orgánů pro volný pohyb v Evropské unii, které bylo letos zaměřeno především na sektor dlouhodobé péče. Aktivně jsme se účastnili diskuzí, jak zlepšit informovanost pracovníků z jiných zemí EU a chránit

jejich práva, a prezentovali výsledky dlouhodobé spolupráce mezi ELA a ombudsmanem.

Zúčastnili jsme se konference o antisemitismu pořádané Agenturou Evropské unie pro základní práva (FRA). Na konferenci vystoupili zástupci evropských institucí, židovských organizací i národních orgánů pro rovné zacházení. Cílem konference bylo sdílení poznatků monitorování a boje proti antisemitismu v členských státech, vliv technologií na budoucnost antisemitismu a role národních lidskoprávních institucí v boji proti antisemitismu.

A.8 Ochrana a prosazování práv lidí se zdravotním postižením

Od ledna 2018 ombudsman zastává také funkci monitorovacího orgánu pro naplňování práv zakotvených Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením.

Spolupráce s Výborem OSN pro práva osob se zdravotním postižením a mezinárodní spolupráce

Pro Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva (OHCHR) jsme připravili vyjádření ke zprávě nezávislého experta o autonomii, participaci a lidské důstojnosti starších osob s kognitivním postižením. Upozornili jsme, že starší lidé s kognitivním postižením jsou v České republice stále často vylučováni z rozhodování o vlastním životě a místo podpory autonomie převažuje náhradní rozhodování. Na základě poznatků z monitorovacích návštěv jsme poukázali na nedostatečnou podporu komunikace, projevy paternalistického přístupu, nedůstojnou péči i přetrvávající institucionální rutiny, které omezují možnost individuální volby. Zdůraznili jsme potřebu rozvoje komunitních služeb, podpory rozhodování, péče zaměřené na člověka a systematického vzdělávání pracovníků. Současně jsme upozornili na nutnost předcházet stigmatizaci, posílit ochranu práv lidí žijících v pobytových službách a zajistit účinné mechanismy nezávislého monitorování. Ve vyjádření jsme vycházeli z dlouhodobých poznatků získaných při výkonu funkce národního preventivního mechanismu i monitorovacího orgánu Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením.

Spolupráce s lidmi s postižením, neziskovými organizacemi a dalšími subjekty

Dlouhodobě spolupracujeme se sebeobhájcí s intelektovým znevýhodněním, proto jsme je oslovili s žádostí o připomínky k připravovanému doporučení k tématu deinstitucionalizace a transformace ústavních sociálních služeb v České republice. Pro potřeby zapojení sebeobhájců bylo doporučení připraveno ve formátu pro snadné čtení. Na společném setkání jsme představili hlavní myšlenky doporučení sebeobhájcům a následně jsme společně diskutovali, co je důležité z pohledu lidí, kteří žili část života v ústavech. Návrhy sebeobhájců byly zapracovány do doporučení. Návrh doporučení jsme konzultovali rovněž s členy poradního orgánu, odborníky z oblasti

sociálních služeb a zástupci neziskových organizací, které se specializují na podporu nezávislého života a deinstitucionalizace.

A.8.1 Konference, kulaté stoly a školení

Zástupce ombudsmanky sdílel české zkušenosti s monitoringem Úmluvy

Zástupce ombudsmanky se ve Varšavě zúčastnil mezinárodní konference, která otevřela zásadní téma, jak provádět Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením. Se zahraničními kolegy a lidmi se zkušeností s postižením sdílel dobrou praxi i výzvy českého monitorovacího orgánu Úmluvy. Polský ombudsman v této souvislosti zdůraznil zejména význam participace a uvedl, že zapojení lidí s postižením není zdvořilostí ani dobrou praxí, ale mezinárodním právním závazkem. Bez zapojení samotných nositelů práv nemohou být žádné reformy ani akční plány právně legitimní. Zástupce ombudsmanky doplnil, že efektivní participace znamená spolupracovat s lidmi s postižením již od počátku přípravy opatření, nikoliv až při připomínkování hotových dokumentů. Poukázal také na význam srozumitelné komunikace jako předpokladu přístupnosti a na potřebu systematického shromažďování dat.

Sledujeme probíhající transformaci Domova pro osoby se zdravotním postižením v Chotělicích

Zúčastnili jsme se kulatého stolu k průběhu deinstitucionalizace ústavního Domova pro osoby se zdravotním postižením v Chotělicích. Aktuálně probíhá transformace této služby, kdy se všichni klienti do konce roku 2026 přestěhují z původního záměčku do bytových domů v běžné zástavbě v několika okolních obcích. V minulosti jsme provedli v tomto domově systematickou návštěvu, kdy jsme důrazně doporučili upuštění od původního ústavního poskytování služby a zajištění takové formy podpory a sociální služby, která umožní žít klientům v maximální míře nezávislý život. Domov Chotělice využil naši zprávu pro diskuzi o potřebných změnách s krajem jakožto zřizovatelem a průběžně informuje ochránce o naplňování jeho doporučení.

A.8.2 Návštěvy zařízení

V dubnu a květnu jsme zahájili sérii systematických návštěv chráněných bydlení a uskutečnili první tři z nich. Jejich cílem je mapovat podmínky života lidí s postižením v těchto zařízeních a preventivně předcházet možnému špatnému zacházení. Při návštěvách jsme se zaměřili zejména na individualizaci podpory klientů a na jejich podporu v oblasti zdraví, hospodaření nebo zapojení do místní komunity. Po každé návštěvě obdrží poskytovatel zprávu shrnující zjištění spolu s doporučeními ke zlepšení podmínek poskytované služby.

B. Dětský ombudsman

Dětský ombudsman od 1. července 2025 přispívá k naplňování práv dětí (lidí do 18 let) tím, že:

- obecně (systémově) sleduje a prosazuje práva dětí podle Úmluvy o právech dítěte i dalších mezinárodních smluv a
- v případech jednotlivých dětí prověřuje postup úřadů, zařízení a různých institucí a osob, které vykonávají veřejnou správu.

B.1 Činnost dětského ombudsmana v číslech

Ve 2. čtvrtletí 2026 obdržel dětský ombudsman celkem **595** podnětů a **15** šetření zahájil z vlastní iniciativy. Podíl věcí v působnosti dětského ombudsmana je **93 %**. Nejvíce jich je z oblasti ochrany práv dětí, zejména činnosti orgánů sociálně-právní ochrany dětí při rodičovských sporech či zjištění nedostatků v péči/výchově (**296**), následuje správa na úseku školství (**124**), poměry v zařízeních pro děti (**27**) a péče o zdraví (**26**). Z celkového počtu podnětů bylo **65** přímo od dětí, které se na dětského ombudsmana obracely zejména kvůli rodičovským sporům nebo poměrům v zařízeních pro děti. Dětský ombudsman obdržel rovněž **9** žádostí o vstup do soudního řízení a této možnosti poprvé i využil.

Počty podnětů ilustruje následující obrázek:

PODNĚTY

93 % ✓

podnětů patřilo do
působnosti dětského
ombudsmana, a mohl
se jimi tedy zabývat

595

podnětů doručených
ve II. čtvrtletí 2026

z toho

65

podnětů **od dětí**

činnosti orgánů sociálně-
právní ochrany dětí při
rodičovských sporech
či zjištění nedostatků
v péči/výchově | 296

řešily zejména
rodičovské spory nebo
poměry v dětských
zařízeních

poměry
v zařízeních
pro děti | 27

správa na úseku
školství | 124

péče o zdraví | 26

B.2 Zvláštní oprávnění dětského ombudsmana

B.2.1 Legislativní doporučení a připomínkové řízení

Jako připomínkové místo pro meziresortní připomínkové řízení se aktivně zapojujeme do připomínkování právních předpisů i nelegislativních materiálů, které předkládají jednotlivá ministerstva či vláda a spadají do jeho působnosti.

Dětský ombudsman připomínkoval **7**
právních předpisů a jiných
dokumentů za II. čtvrtletí 2026.

Připomínkoval např.

zákon o veřejnoprávních médiích

vyhlášku o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově

zákon o volbách do zastupitelstev obcí

strategii proti obchodování s lidmi
2026-2031

ooo a další.

Vyjádření k návrhu poslanců Matěje Ondřeje Havla, Zdeňky Blišťanové, Jana Jakoba, Michala Kučery, Heleny Langšádlové, Jiřího Pospíšila, Vlastimila Válka, Michala Zuny a Marka Ženíška na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 181) ³¹

Podpořili jsme návrh na snížení věkové hranice pro účast v obecních volbách z 18 na 16 let při zachování hranice 18 let pro možnost být zvolen. Upozornili jsme,

³¹ Připomínky jsou dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz
<https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14774>.

že zapojování dětí a dospívajících do občanského a politického života patří mezi základní principy Úmluvy o právech dítěte a přispívá k rozvoji jejich aktivního občanství, schopnosti hájit svá práva a podílet se na rozhodování o záležitostech, které se jich týkají. Současně jsme zdůraznili, že přiznání volebního práva mladším lidem by mělo doprovázet kvalitní občanské a lidskoprávní vzdělávání a odstraňování překážek jejich účasti. Doporučili jsme proto vládě, aby k poslaneckému návrhu přijala souhlasné stanovisko.

Připomínky k návrhu vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 391/2013 Sb., o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu³²

Uplatnili jsme připomínky k pravidlům posuzování zdravotní způsobilosti žáků k tělesné výchově. Požadovali jsme, aby lékařský posudek neobsahoval pouze obecný závěr o způsobilosti, ale také konkrétní výčet pohybových aktivit a situací, které jsou pro žáka ze zdravotních důvodů nevhodné, a případné podmínky, za nichž se může výuky účastnit. Navrhli jsme sladit vzor posudku s metodickým materiálem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, který podporuje zapojování žáků s potřebou podpory do tělesné výchovy a omezuje jejich zbytečné úplné uvolňování z výuky.

Nesouhlasili jsme, aby vyhláška nadále spojovala určité diagnózy, zdravotní stavy nebo vady s možností úplného vyloučení žáka z tělesné výchovy. Takový přístup odporuje principu inkluze a vzdělávání a právu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na podpůrná opatření přizpůsobená jejich individuální situaci. Požadovali jsme proto vypustit možnost, aby uvedené zdravotní stavy samy o sobě vylučovaly způsobilost k tělesné výchově, případně aby se tento seznam na běžnou školní tělesnou výchovu vůbec nevztahoval. Doporučili jsme rovněž posílit dostupnost odborníků na aplikované pohybové aktivity, kteří mohou školám a poradenským zařízením pomoci žáky bezpečně a smysluplně zapojovat do výuky.

Připomínky k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony³³

Návrh změn občanského zákoníku jsme z hlediska ochrany práv dítěte celkově podpořili, současně jsme však požadovali přesnější úpravu některých zásahů do rodičovské odpovědnosti a péče o dítě. Při rozhodnutí soudu, že rodiči neurčí rozsah péče, jsme navrhli povinně upravit alespoň minimální nepřímý kontakt rodiče s dítětem a jeho právo na informace o dítěti. Bez toho by se mohlo dočasné opatření fakticky změnit v úplné přerušení vztahu a znemožnit práci na jeho obnovení.

32 Připomínky jsou dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14780>.

33 Připomínky jsou dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14648>.

Požadovali jsme také vyjasnit význam neurčení rozsahu péče, aby soudy tento institut používaly jednotně.

V souvislosti s domácím násilím jsme navrhli, aby soud posuzoval nejen násilí vůči dítěti nebo druhému rodiči, ale také vůči jiné osobě žijící s dítětem ve společné domácnosti, protože i tehdy může být dítě nepřímou obětí. Soud by podle nás neměl zvažovat pouze zbavení rodičovské odpovědnosti, ale také jiná přiměřená opatření chránící zájem dítěte. Současně jsme navrhli zařadit pravidla pro posuzování nejlepšího zájmu dítěte mezi obecná ustanovení občanského zákoníku, aby se uplatňovala ve všech záležitostech týkajících se dítěte, nikoli jen při rozhodování o péči po rozchodu rodičů.

Upozornili jsme rovněž na nedostatečnou ochranu dítěte při jeho předběžném odebrání z péče rodičů. Navrhli jsme, aby soud mohl již v témže předběžném opatření omezit nebo zakázat kontakt rodiče či jiné pečující osoby s dítětem, pokud je to nezbytné pro jeho ochranu. Jinak může ohrožující jednání pokračovat i po umístění dítěte mimo rodinu. Dále jsme požadovali, aby důvodová zpráva vyjasnila, kdo a jak posoudí schopnost dítěte porozumět poučení o právu na zastoupení kolizním opatrovníkem při dohodě rodičů.

Připomínky ombudsmana a dětského ombudsmana k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony³⁴

Navrhli jsme změny k novele zákoníku práce a souvisejících zákonů, která transponuje evropskou směrnici o transparentnosti odměňování. Pokud jde o činnost dětského ombudsmana, navrhovali jsme posílit jeho procesní postavení, zejména doplnit výslovné oprávnění nahlížet do soudních spisů ještě před rozhodnutím o vstupu do soudního řízení nebo podání návrhu na jeho zahájení. Možnost předběžně se seznámit se spisem je totiž nezbytná pro kvalifikované posouzení důvodnosti vstupu do řízení a účinnou ochranu práv dítěte.

Připomínky ombudsmana a dětského ombudsmana k návrhu zákona o médiích veřejné služby³⁵

Připomínky k návrhu zákona jsme uplatnili z pozice národní lidskoprávní instituce. Nad rámec připomínek ombudsmana jsme dále uplatnili připomínky z hlediska ochrany práv dětí. Navrhli jsme výslovně zakotvit mezi úkoly médií veřejné služby vysílání pro děti a mladistvé, které považujeme za důležitou součást naplňování práva dětí na přístup k informacím podle Úmluvy o právech dítěte. Současně jsme požadovali

34 Připomínky jsou dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14588>.

35 Připomínky jsou dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14612>.

doplnění důvodové zprávy o posouzení dopadů navrženého systému financování na ochranu práv dětí, aby bylo zřejmé, jak navrhovaná změna ovlivní dostupnost kvalitního veřejnoprávního obsahu určeného dětem a mladým lidem.

Připomínky ombudsmana a dětského ombudsmana k Národnímu akčnímu plánu pro duševní zdraví 2026–2030 (Aktualizace Národního akčního plánu pro duševní zdraví 2020–2030)³⁶

Uplatnili jsme zásadní připomínky k řízení a vyhodnocování Národního akčního plánu pro duševní zdraví. Nad rámec připomínek ombudsmana jsme dále uplatnili připomínky z hlediska ochrany práv dětí. Kritizovali jejich nedostatečné zapojení do přípravy plánu i rozhodování o službách a opatřeních. Požadovali jsme jejich systematickou účast na celostátní, regionální i místní úrovni, včetně řízení služeb a hodnocení jejich kvality. Upozornili jsme také na nedostupnost pedopsychiatrů, dětských psychologů a dalších služeb a na potřebu reagovat na vliv digitálního a mediálního prostředí. Dále jsme požadovali účinnější meziresortní spolupráci, zastoupení ochránce práv dětí a zapojení dětí se zkušeností s duševním onemocněním, podporu přesunu péče do komunitního prostředí, rychlejší zavádění podpory žen v období porodu a dostupnější síť center pro dětské oběti násilí. Ve školství jsme požadovali jasná pravidla pro předávání informací, lepší podmínky pro metodiky prevence a výchovné poradce, dostupnější systém poradenství a vyjasnění role středisek výchovné péče i postupu v případech, kdy nesouhlas rodičů brání poskytnutí pomoci dítěti.

Připomínky ombudsmana a dětského ombudsmana k návrhu Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v České republice na období 2026–2031

Uplatnili jsme zásadní připomínky k nastavení a vyhodnocování Národní strategie boje proti obchodování s lidmi. Nad rámec připomínek ombudsmana jsme dále uplatnili připomínky z hlediska ochrany práv dětí. Upozornili na nezapojení dětí do přípravy strategie a požadovali jejich účast při tvorbě vzdělávacích a preventivních aktivit i zajištění srozumitelné komunikace. Navrhli jsme doplnit přehled klíčových mezinárodních úmluv na ochranu dětí, posílit meziresortní spolupráci při pomoci dětským obětem a zapojit resorty zdravotnictví, vnitra a spravedlnosti. Požadovali jsme také dostatečnou a průběžně vyhodnocovanou kapacitu bezpečného ubytování, přesné vymezení školených profesních skupin, zaměření vzdělávání na citlivý přístup k dětem a stanovení minimálního počtu proškolených osob i rozsahu preventivních aktivit pro nejzranitelnější skupiny.

³⁶ Připomínky jsou dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14568>.

B.2.2 Řízení před Ústavním soudem

Ombudsman a dětský ombudsman společně poskytli odborné stanovisko ve věci ústavní stížnosti sp. zn. II. ÚS 215/26. Stížnost se týká nedostupnosti sociálních služeb pro mladého člověka s poruchou autistického spektra a chováním náročným na péči. Ve vyjádření jsme popsali systémové nedostatky v České republice. Upozornili na kritický nedostatek vhodných pobytových služeb a na chybějící koordinaci podpory pro mladé lidi s chováním náročným na péči a jejich rodiny. Řetězec systémových selhání státu nezřídka vede k umisťování dětí a mladých dospělých do psychiatrických nemocnic. Zdůraznili jsme, že pobyt v psychiatrické nemocnici vynucený nedostupností sociálních služeb může představovat špatné zacházení. Odpovědnost za řešení nelze přenášet pouze na rodiny. Závazky k zajištění důstojného a nezávislého života těchto lidí přitom dopadají primárně na stát a veřejnou moc.³⁷

B.2.3 Řízení před soudem ve věci dítěte

Dětský ombudsman v tomto období obdržel celkem 9 žádostí o vstupy do soudního řízení ve věcech dětí. Do jednoho z nich vůbec poprvé vstoupil, a to na žádost dítěte. Jde o řízení o svěření dětí do pěstounské péče prarodičů. Dětský ombudsman podal odvolání proti rozhodnutí prvoinstančního soudu, který zamítl návrh na pěstounskou péči prarodičů. Ve věci dosud probíhá řízení u odvolacího soudu.

B.3 Ochrana a prosazování práv dítěte

B.3.1 Výběr členů a první setkání poradního orgánu dětského ombudsmana

Na začátku května jsme vyzvali děti k přihlašování do poradního orgánu dětského ombudsmana. Obdrželi jsme téměř 700 přihlášek dětí, z nichž jsme tzv. stratifikovaným losem (tedy zohledněním různých skupin dětí dle jejich zkušeností, zranitelnosti, věku, genderu i regionálního zastoupení) vybrali 30 zástupců do poradního orgánu.

Dne 22. 6. 2026 se uskutečnilo první setkání členů poradního orgánu s dětským ombudsmanem a jeho týmem v sídle Kanceláře veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí. Jednalo se o celodenní akci, jejímž cílem bylo prostřednictvím nejrůznějších aktivit seznámení dětí s dětským ombudsmanem, týmem jeho spolupracovníků a jejich činností, ale i dětí navzájem. Měli možnost diskutovat jak s ombudsmanem, tak mezi sebou o představách vzájemné spolupráce.

B.3.2 Výzkum

Uskutečnili jsme výzkum zaměřený na názory dětí na podobu a fungování poradního orgánu dětského ombudsmana. Zajímalo nás, jaké vlastnosti by podle nich měli mít

³⁷ Vyjádření je dostupné v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14540>.

členové poradního orgánu a jaké podmínky považují za důležité pro jeho smysluplné fungování. Děti kladly důraz především na pestrost zkušeností a zastoupení znevýhodněných nebo méně slyšených skupin dětí (např. děti v těžkých životních situacích, z různých regionů a různých rodinných či sociálních podmínek). Zásadní je pro ně respektující a nenátlakové prostředí. Zdůrazňovaly, že jejich zapojení musí mít skutečný smysl a viditelný dopad. Za důležité považují vědomí, že jejich názory nejsou pouze vyslyšeny, ale mohou reálně ovlivnit výsledná rozhodnutí. Výsledky výzkumu jsme využili při přípravě výběrového procesu a návrhu fungování poradního orgánu.

B.3.3 Mezinárodní spolupráce

V červnu proběhlo online jednání se zástupci OECD v rámci mezinárodního projektu Protecting Civic Space to Foster More Meaningful Public Participation (SPACE), jehož cílem je zmapovat, jak jednotlivé státy podporují zapojování občanské společnosti a mladých lidí do veřejného dění. Česká republika patří mezi zapojené země a hlavním partnerem projektu je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. V rámci úvodního mapovacího rozhovoru (scoping interview) jsme představili činnost Kanceláře veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí, zaměřili se na aktivity podporující participaci nejen dětí, podrobněji hovořili o zapojování dětí do rozhodování a představili také vznik a koncepci poradního týmu dětského ombudsmana.

B.3.4 Ostatní spolupráce

Dětský ombudsman se setkal s Mgr. Janem Marešem MBA, vrchním ředitelem sekce vzdělávání a mládeže na MŠMT. Diskutovali spolu priority pro následující období a dohodli se na další spolupráci v agendě. Dětský ombudsman představil zásadní témata, kterým aktuálně věnuje pozornost, jako např. jsou podpora duševního zdraví dětí a žáků ve školách a práce s rizikovým chováním, poradenské služby poskytované školními psychology (novela poradenské vyhlášky a práce školních psychologů), školní stravování, zdravotní úkony ve školách, přístup tělesné výchovy dětem s postižením, desegregace a zvýšení podílu sociálně znevýhodněných v předškolním vzdělávání.

Také s Mgr. et Mgr., MHA. Adamem Vojtěchem, ministrem zdravotnictví, dětský ombudsman navázal spolupráci a projednal témata, která nyní řeší. Patří mezi ně problematika dostupnosti zdravotní péče pro děti (zejm. pediatrie, dětské psychiatrie a stomatologie), přístupu dětí s poruchou autistického spektra a chováním náročným na péči (PAS+) ke zdravotním službám, transformace bývalých dětských domovů pro děti do 3 let věku, dnes poskytovatelů dlouhodobé lůžkové péče pro děti, na centra komplexní péče o děti, stahování komerční umělé výživy kvůli kontaminaci a pozdním resp. nedostatečném informování veřejnosti a další.

Dětský ombudsman se setkal rovněž s Ing. Alešem Juchelkou, ministrem práce a sociálních věcí, aby probrali fungování a zásadní problémy systému péče o ohrožené děti.

Na Ministerstvu práce a sociálních věcí vznikla Komise pro přezkum nepřirozených úmrtí dětí. Jejím úkolem má být především posuzovat systémové okolnosti jednotlivých tragických případů, vyhodnocovat možné nedostatky v nastavení systému ochrany dětí a navrhopat opatření, která mohou do budoucna podobným situacím předcházet. Jedním z členů Komise byl i dětský ombudsman. Svou činnost v komisi však k 30. 6. již ukončil. Ukázalo se totiž, že je obtížné skloubit mandát nezávislé instituce dětského ombudsmana s členstvím v kolektivním orgánu fungujícím při ústředním orgánu státní správy.

Obrátila se na nás Mgr. Eva Petrová z Kanceláře vládního zmocněnce pro zastupování ČR před ESLP s žádostí o sdělení aktuálních poznatků k problematice tzv. vnitrostátních únosů dětí a o vyjádření ve věci oznámení Výboru OSN pro práva dítěte, v němž oznamovatel, dítě D. K., namítá porušení řady jeho práv zaručených Úmluvou o právech dítěte. K vnitrostátním únosům dětí nemáme příliš mnoho poznatků. I tak jsme vyjádřili obavu, že může docházet a dochází k situacím, že některé orgány sociálně-právní ochrany dětí nejsou dostatečně aktivní a tolerují protiprávní stav, který zapříčinil jeden z rodičů. Máme však za to, že stávající právní úprava nabízí dostatek nástrojů k řešení vnitrostátních únosů a nevnímáme potřebu legislativních změn v tomto směru. Naše vyjádření k oznámení Výboru OSN pro práva dítěte směřovalo hlavně do oblasti výkonu kolizního opatrovnictví, k problematice odebrání dětí z péče rodičů, zejména v důsledku výchovných problémů nebo neplnění povinné školní docházky.

B.3.5 Konference, kulaté stoly a školení

Krátce poté, co se dětský ombudsman ujal výkonu své funkce, jsme uspořádali první Setkání dětského ombudsmana se zástupci nevládních organizací zabývajících se ochranou práv dětí. Představili jsme dosavadní aktivity v agendě dětského ombudsmana. Součástí setkání byla diskuse s přítomnými zástupci neziskových organizací k systémovým tématům a strategickým prioritám, kterými by se mohl zabývat.

V dubnu jsme v rámci konference Charity představili vznik a dosavadní práci dětského ombudsmana zástupcům Charity z různých zemí Evropy, kteří přijeli do ČR na study visit. Podrobně jsme rozebrali model dětského ombudsmana v ČR, jeho dosavadní aktivity a vize.

B.3.6 Osvěta

Uskutečnili jsme první z plánované série seminářů pro příbuzenské pěstouny v romském středisku Drom zaměřených na téma zákazu fyzického trestání dětí.

Pěstouny rovněž seznamujeme s činností veřejného ochránce práv a dětského ombudsmana. Probíráme s nimi, s jakými problémy se na nás mohou obracet.

V květnu proběhl online workshop pro Asociaci vzdělavatelů v sociální práci určený zejména pro vzdělavatele a sociální pracovníky. Workshop byl zaměřen na představení role ombudsmana, dětského ombudsmana a kazuistiky v oblasti pěstounské péče.

Kancelář navštívili studenti z Chicaga, kteří v rámci spolupráce s Univerzitou Palackého v Olomouci poznávali český právní systém. Představili jsme jim dosavadní i nově vznikající agendu dětského ombudsmana. Součástí prezentace bylo právo dětí na participaci a připravovaný model poradního orgánu dětského ombudsmana.

B.4 Vyřizování podnětů a jiná šetření postupu úřadů a jiných subjektů

B.4.1 OSPOD měl vážné podezření na týrání dítěte a správně tak navrhl dočasnou péči pěstounů (sp. zn. 691/2025/DO)³⁸

Matka pečovala o malého syna v nevyhovujících podmínkách, avšak pod soudním dohledem. Chlapec přesto skončil po pádu ze skříně v nemocnici. Zranění u lékařů vzbudilo podezření na týrání. Nemocnice proto na matku podala trestní oznámení a informace sdělila OSPOD. Aby OSPOD zajistil bezpečí dítěte do vyšetření věci policií, navrhl soudu jeho dočasné umístění k pěstounům. V rodině nebyl nikdo další, kdo by se o chlapce dočasně postaral.

Prověřili jsme kroky OSPOD a dospěli jsme k závěru, že jednal správně. OSPOD nejprve zkoušel mírnější opatření a rodinu dlouhodobě podporoval sociálními službami. Po vážném upozornění od lékařů však byla hlavní prioritou ochrana života a zdraví dítěte. Soud rozhodl o svěření dítěte do pěstounské péče. OSPOD pomáhal matce udržet kontakt se synem a aktivně plánoval jeho bezpečný návrat do rodiny. Matce doporučoval spolupráci s odbornými zařízeními a službami. Proto jsme potvrdili, že OSPOD využil všechny zákonné nástroje k ochraně práv dítěte a s matkou pracoval na návratu chlapce do její péče.

B.4.2 OSPOD podcenil riziko domácího násilí v rodině a děti vyhodnotil jako ohrožené až po napadení ročního miminka (sp. zn. 66/2025/DO)³⁹

Matka se v listopadu obrátila na OSPOD a stěžovala si na to, že otec byl vůči ní fyzicky i verbálně agresivní a ponechal jejich miminko v kočárku daleko a bez dozoru, protože

38 Zpráva je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14826>.

39 Zpráva je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14824>.

plakalo. OSPOD incident s rodiči projednal, nebyl ale dostatečně aktivní a přispěl tím k tomu, že otec roční miminko nakonec uhodil a bylo proto v nemocnici.

Vytkli jsme OSPOD, že v listopadu, po sdělení informací ohledně chování otce, nevyhodnotil děti jako ohrožené. OSPOD totiž věděl, že matka sice tvrdí, že s otcem nežije, ale opakovaně ho u sebe nechává bydlet, přestože bývá agresivní a pod vlivem alkoholu. Také matku jako oběť domácího násilí neodkázal na intervenční centrum, ani jí nedoporučil jinou odbornou pomoc. Až poté, co otec dítě vážně napadl, OSPOD odkázal matku na intervenční centrum a spolupracoval s ním i sociálně-aktivizační službou. Děti vyhodnotil jako ohrožené, rodině doporučil podat návrh na vykazání otce a podporoval zákaz styku dětí s otcem.

B.4.3 Rodina ze stanu má domov a buduje nový život. Prověřili jsme postup OSPOD a našli příkladnou souhru úřadů (sp. zn. 371/2026/DO)⁴⁰

Případ dvou sester, které policie našla uprostřed noci zanedbané ve stanu v lese, původně vypadal jako rodinná tragédie. Děti s matkou žily v nevyhovujících podmínkách, nechodily do školy ani neměly zajištěného lékaře. Matka si byla vědoma nedostatků ve své péči, ale před pomocí se delší dobu de facto skrývala.

Do věci se ale vložil dětský ombudsman, a především tři pracoviště OSPOD. Jejich postup si vzal dětský ombudsman pod drobnohled a zjistil, že předvedly ukázkovou spolupráci.

Sociální pracovnice našly dětem krátkodobě vhodnější zázemí. Mezitím intenzivně pomáhaly i jejich matce. Zajistily jí odborné služby, našly pro ni a děti vhodné bydlení a pomohly jí dát si život dohromady, aby mohla zase žít společně se svými dětmi.

Rodina je dnes opět pohromadě. Matka s dětmi žije v azylovém domě a získala práci. Děti mají svého lékaře a školu. Vše trvalo jen pár týdnů a rodina dostala druhou šanci. Podle dětského ombudsmana jde o příkladnou ukázkou toho, jak má sociální práce vypadat, když je na prvním místě zájem dítěte.

B.4.4 Střídavá péče a školní docházka ve dvou státech? Podpořili jsme řešení, které respektuje přání dětí (sp. zn. 640/2025/DO)⁴¹

Děti v předškolním věku byly ve střídavé péči rodičů, a proto navštěvovaly školku v Česku i na Slovensku. Před zápisem do základní školy ale došlo na spory mezi rodiči. Matka si přála pokračovat ve střídavé péči a přihlásit děti do slovenské i české školy. Náзор dětí byl stejný, na cestování mezi domovy ve dvou státech byly zvyklé.

40 Zpráva je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14640>

41 Zpráva je dostupná v Evidenci stanovisek ochránce, viz <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14638>.

Zjistili jsme, že i když si OSPOD tento postoj u dětí ověřil, nejprve ho nepodpořil. Odmítavě se stavěl i k návrhům na individuální vzdělávání, které by rodině umožnilo pokračovat ve střídavé péči. Tvrdil, že střídavá péče mezi dvěma státy a školní docházka v Česku i na Slovensku by pro děti byly příliš zatěžující. Své tvrzení ale nijak nepodložil. Nesouhlasili jsme s tím, že OSPOD neposoudil situaci individuálně a nezohlednil zkušenosti a názor dětí.

Ocenili jsme však, že v závěru úřad své stanovisko změnil a podpořil střídavou péči i návrh na individuální vzdělávání. Výsledkem je řešení, které respektuje názor dětí a umožňuje jim zachovat si blízký vztah s oběma rodiči.

B.4.5 Děti potřebují důvěru i prostor pro samostatnost. Dětský ombudsman sdílí, co v dětských domovech funguje⁴²

Bezpečné prostředí, dobré vztahy s blízkými a vedení k samostatnosti. To by mělo být jistotou dospívání každého dítěte bez ohledu na to, kde vyrůstá. Dětský ombudsman proto při systematických návštěvách zařízení ústavní péče nehledá jen problémy. Setkává se také s příklady, které pomáhají, aby z dětí mohly vyrůst spokojení, sebevědomí a samostatní dospělí.

JUDr. Eva Kostolanská
veřejná ochránkyně práv
(podepsáno elektronicky)

Mgr. Martin Beneš
ochránce práv dětí
(podepsáno elektronicky)

42 Tisková zpráva je dostupná zde: <https://deti.ochrance.cz/tz/deti-potrebuji-duveru-i-prostor-pro-samostatnost-detsky-ombudsman-sdili-co-v-detsky-domovech-funguje/>.